

PAULO ĜENA TORETORE EFESO EKALESARI ĜERI

Efeso vaĝa-foforina guruĝari

Paulo na mai fefa tu Romai dibura numanai etanuto-ĝoi nuĝanai etoreato (Apostolo 28). Mai fefa tu betaĝu laĝani 60 o 61 ai etoreato, mo tu Iesu maki emaseto murinai. Mai fefa anina baregona tu, “Ekalesia doĝorona tu Keriso Tauĝanina,” ema mai fefa ĝeĝori-kauani siriri tu karoa 4:1-4.

Paulo na mai fefa etoreato ĝena ura baregona tu, Efeso ema Asia Keina (o Asia Minor) mabarana nuĝanai maki Iesu Keriso ĝevaĝa-moĝoniani tari-mari, 1) ĝeri veuravini ema veĝabidadama Keriso ĝenai ma beĝene tore-sirivaĝia ĝana; 2) bene launaĝiri, tarima guinena ma ĝena maĝuri rakavari ĝesi beĝene koki-fitoĝaia, ma tarima variĝu geragerana beĝene tore-kaua; 3) bene vaĝa-ribari, Keriso tauĝanina nuĝanai Iuda tarimari ema irau bese tarimari tu sebona moĝo, asi ĝeri irau ta; 4) Keriso ema ekalesia doĝorona nuĝari ai kara vekuretoĝana etanuni bene vaĝa-foforia ĝana.

Paulo na mai fefa tu maiĝesina eboioĝaiato:

1. Ĝita ĝera farefare ĝena barego Keriso ĝena maĝuri nuĝanai - karoa 1-3
2. Ĝita Keriso ĝena maĝuri nuĝanai tu aiĝesina bitana tanu - karoa 4-6

¹ Au Paulo, Barau ĝena ura lorinai Keriso Iesu ĝena apostolo tarimagu ai aiaĝoto. Mai fefa tu Efeso ai Barau ĝena veaĝa tarimami, Keriso Iesu

ġenai ma ġemi vetuġamaġikau tarimami, atorevinimini. ² Barau ġita Tamara ema Vereġauka Iesu Keriso ġerina varevare-bara e maino ġemi ai bene tanu.

Keriso ġena maġuri nuġanai Barau na namo iauka rekenai evinirani dagarari

³ Barau, ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso Tamana, sivaġa-raġea, korana Keriso ġesi tasebonato maġurina nuġanai, ġia na iauka rekenai gubai ġetanuni dagarari namori moġeri mabarari ġita evinirato. ⁴ Tanobara roġosi roġo bere veia ġaronai veġata, Keriso na vevaġa-maġuri ġauveina beveiani bakunai, Barau na ġita ġia ġena eġabi-viriġirato. Ġita eġabi-hidirato tu, ġia ġoiranai bitana veaġa e asi ġera vei-rakava ta bitana tanu ġana. Barau ġena veuravini lorinai, ⁵ ġia na mai maġuri eboioġa-guineato, ekirato, ġita tu Keriso ġenana ġia natunai bevaġa-iaġorani. Mai tu ġia tauġena ġena nuġa-namo ai ġena ura eveiato veiġana. ⁶ Barau ġena namo e varevare baregona marevana namo vedaureana sivaġa-raġea. Korana mai namo e varevare-bara maiġa tu Barau na ġita evini-kavarato moġo, euravini-baregoani merona, Iesu Keriso, ġena maġuri nuġanai.

⁷ Ġita tu, Keriso emaseto nai, rarana na evoiġenoġoirato, e ġera rakava maki etuġamaġi-fitoġarito. Mai tu Barau ġena namo e varevare-bara namo vedaureana veiġana, ⁸ ġita ġerai barego lelevaġi evaġa-foforiato, ema iaunega e tuġamaġi-faka evinirato. ⁹ Barau ġena ura Keriso ġenana beveiani veiġana tu vekuretoġa,

senagi tauĝena ĝena nuĝa-namo ai ĝita evaĝa-ribarato. ¹⁰ Mai Barau ĝena ura o boioĝa maĝa tu ekiraĝi-toreato ĝarona beĝabiani vauro bevaĝa-foforiani. Mo tu gubai ĝetanuni dagarari e tanobarai ĝetanuni dagarari mabarari Keriso kwakuna koranai beĝabi-vegogorini. Benamo Keriso na moĝeri dagara mabarari beguine-iaĝirini.

¹¹ Ĝita tu Keriso bakunai Barau na ĝena eĝabi-viriĝirato, tauĝena na tovotovonai veĝata eboioĝaiato ilailanai. Ma dagara mabarari maki ĝia tauĝena na eura-iaĝirni dabarari ai eĝauvei-iaĝirini. ¹² Moĝa lorinai ĝai Iuda tarimama, deiri Keriso ĝavaĝa-moĝoniato ma ĝenai ĝavetuĝa-maĝikau-guineto tarimama na Barau marevana baregona baĝana vaĝa-raĝea.

¹³ Ma ĝomi irau bese tarimami na maki mai guruĝa moĝonina tu ĝovaĝa-moĝoniato, mo tu Barau na ĝomi bevaĝa-maĝurimini Varina Namona guruĝana. Gomi mai guruĝa ĝoseĝaĝiatio nai tu, ĝovaĝa-moĝoniato, benamo Keriso ĝenai ĝovetuĝamaĝikauto. Moĝesina naima Barau na ĝomi maki ĝia ĝena tarimarimai evaĝa-iaĝomito. Barau na ĝomi eĝabi-raĝemito vetoĝana ĝemi ai eveiatio tu, Iauka Veaĝa, ekiraĝi-toreato Iaukana, evinimito. ¹⁴ Ĝita na Iauka Veaĝa tu varau taĝabiatio, moĝesi naima ribara, Barau na ĝena tarimarima ĝeri ekiraĝi-toreato dagarana tu ĝita na maki bita ĝabiani. Initoma tu roĝo tavenarini, beiaĝoni mo, Barau na ĝena tarimarima beĝabi-iaĝorini ĝia sevina ĝana. Barau marevana baregona sivaĝa-raĝea.

Paulo ġena ġauġau

15 Moġesina naima, au tu Iesu Vereġauka ġoġabidadama-viniani e Barau ġena tarimarima veaġari ġoura-vinirini varina ama seġaġiato ġarona na veġata, 16 Barau tanikiu-vinina ġomi bakumi ai tu asi аваġa-magoani, e iatami ai aġauġauni. 17 Akirani, ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena Barau na iaunega ema vevaġa-fofori Iaukana bene vinimi, be Barau boġono riba-ġinikaua. Barau tu Tamara, ma ġia marevana ma mamana tu iaru-korokoro. 18 Ma Barau anoġiani, akirani, ġemi tuġamaġi mama bene vinimi, ġena vevaġa-namo irau vedaureana, voina baregona dagarana boġono ġabia uranai ekeamito ġotuġamaġikauani, moġa tu boġono riba-ġinikaua. Be Barau ġena tarimarima veaġari na dagara namo vedaureari beġe ġabirini, moġeri tu boġono ribari. 19 Ema Barau tavaġa-moġoniani tarimara nuġarai Barau ġena seġuka iaru-korokorona eġauveini maiġa maki boġono ribaia. Barau ġena mai seġuka maiġa ġena ġauvei kokorena tu barego lelevaġi. 20 Ġia na tu mai seġuka kokorena Keriso ġenai evaġa-foforiato nai, Keriso mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato, e gubai ġia ġimana aroribanai evaġa-tanuato. 21 Keriso tu monai tuġunai etanuni e evereni. Ġia tu iauka rakavari mabarari, ġeveġitaġauni iaukari, e ġeri maoro barego lelevaġi iaukari, e ma ġeri seġuka iaukari, ma seġuka lelevaġi aneruri, ema ara ġekiraġirini arari mabarari iata-raġeri ai evereni. Mai tu dia mai tatanuni neganai moġo, asiġina, mai tu ġoirai vau mani

eiaḡomani neganai maki ḡia tu bevereni veḡata. ²² Barau na dagara mabarari Keriso kwakuna fanafanana gaburenai etorerito, e Barau na ḡia tu ekalesia mabarana bene debaia etato. ²³ Ekalesia tu Keriso tauḡanina. Ma mai tauḡanina maiḡa tu Keriso tauḡena ḡena maḡuri na evaḡa-vonu-raḡeato, ema dagara mabarari maki gabu mabarari ai evaḡa-vonurito.

2

Barau na Keriso ḡesi ma bevaḡa-maḡurirani

¹ Guinenai ḡomi iaukama tu mase ḡotanuto-ḡoi, korana ḡemi kira-sirivaḡi e veḡa rakavari ai bene. ² Mo negai ḡomi na mai tanobara ḡena veḡa rakavari ḡoveirito-ḡoi, ema iauka rakavari eḡita-ḡaurini iaukana ḡokorana-iaḡiato-ḡoi. Mai veḡitaḡau iaukana maiḡa ḡena basileia o veḡitaḡau seḡukana tu barego lelevaḡi guba e tanobara fakari ai. Ma ḡia toma tu Barau asi ḡeseḡaḡi-viniani tarimari nuḡari ai etanuni e eḡauveini. ³ Guinenai ḡita mabarara maki ḡia kavana taveito-ḡoi, tauḡani ḡena veḡa rakavari tavaḡa-moḡonirito-ḡoi. Tauḡanira e nuḡara ḡeri ura e tuḡamaḡi rakavari takorana-iaḡirito-ḡoi. Moḡa lorinai ḡita maki tarimarima kotari kavari Barau ḡena baru baregona tu ḡita iatarai etanuto-ḡoi.

⁴⁻⁵ Moḡoni, ḡita iaukara tu mase ḡera kira-sirivaḡi lorinai, senaḡi vevetuḡaḡwa-bara Barauna ḡena veuravini barego vedaurea lorinai, Keriso ḡesi ma evaḡa-maḡuri ḡenoḡoi-sebonarato.

Boĝono riba, ĝita tu Barau ĝena namo e varevare-bara moĝo bakunai evaĝa-maĝurirato. ⁶ Keriso Iesu ĝena maĝuri nuĝanai, ĝita tu Barau na Keriso ĝesi mase na evaĝa-variĝisi sebonarato, ma Keriso ĝesi ĝena vere seanai evaĝa-tanu sebonarato guba vanuĝanai. ⁷ Moĝesi eveito korana tu, ĝoirai ĝia ĝena veiau-namo vetoĝana, ĝena namo e varevare-bara barego lelevaĝina ĝerana bene vaĝa-foforia uranai. Mai Barau ĝena veiau-namo vetoĝana, ĝena namo e varevare-bara na efororito maĝa tu, Keriso Iesu ĝesi tasebonato nuĝanai, ĝita ĝerai evaĝa-foforiato.

⁸ Ĝomi tu ĝemi veĝabidadama ĝenana Barau na ĝena namo e varevare-barai evaĝa-maĝurimito. Ĝomi tu dia tauĝemi ĝemi kokore na ĝovevaĝa-maĝurito. Asiĝina, mai tu Barau ĝena varevare ĝita evinirato. ⁹ E dia ĝomi ĝemi ĝauvei dairi ai voimi ĝoĝabiato dagarana, be moĝa veiavina tarima ta asi bene vei. ¹⁰ Ĝita tu Barau ĝimana veiveina tarimara. Barau na Keriso Iesu ĝenana tarima variĝurai evaĝa-iaĝorato, ĝauvei e veiĝa namori bisini veiri ĝana. Mai ĝauvei e veiĝa namori tu Barau na varau erovina-torerito, ĝita na bisini veiri ĝana.

Keriso na bese ruarua evaĝa-sebonarito

¹¹ Ĝomi boĝono tuĝamaĝi, guinenai ĝomi irau bese tarimami Iuda tarimari na ĝekiraĝimito-ĝoi “kefimi asi lamavaĝi tarimami”. Iuda tarimari tauĝaniri kefiri tu lamavaĝi. Ĝia na mai mero tauĝaniri kefiri lamavaĝi veiĝana tu tauĝeri ĝimari na ĝeveiani veiĝana. ¹² Boĝono tuĝamaĝi, ĝomi mo negai Keriso ĝesi tu ma fakami, e Isaraela besena

nuḡanai maki ḡomi tu vanuḡa boru tarimami nai asi ḡeḡabi-raḡemito, ema Barau ḡena kiraḡitore eveirito nuḡanai, eguruḡa-toreto dagarari maki ḡomi na tu asi boḡo doḡaririni. Ema ḡomi mai tanobara nuḡanai tu asi ḡemi Barau ema dagara namona ta ḡoirai asi ḡotuḡamaḡi-kauani. ¹³ Ḣomi guinenai tu manaḡa rakava, senaḡi toma Keriso Iesu ḡesi ḡosebonato nai, ḡoma kavinaḡito Barau ḡenai. Ḣomi Keriso rarana na ema ḡabi-kavinaḡimito.

¹⁴ Korana Keriso tauḡena tu ḡita ḡera maino evaḡa-ḡoraiani tarimana. Ḣia na ḡita bese ruarua bese sebonai moḡo evaḡa-iaḡorato. Korana ḡai Iuda besena ema ḡomi irau bese tarimami vekaravarai ḡita evare-kirarani kobena tu Keriso tauḡanina satauro ai emaseto nai evare-kiraiato, benamo evaḡa-rakava-ḡosiḡosiatu. ¹⁵ Ḣia na Mose ḡena taravatu nuḡanai velaunaḡi guruḡari ḡetanuni dagarari mabarari maki erovorito. Keriso na mo veiḡa eveiato anina tu, ḡia ḡena ura ḡita bese ruarua ḡerana ḡia tauḡena ḡesi bene vaḡa-sebonara, tarima variḡuna sebona moḡo bene veia ḡana; ema ḡita fakarai maki maino bene vaḡa-ḡoraia ḡana. ¹⁶ Ḣia satauro ai emaseto korana tu, mai bese ruarua tauḡani sebonai moḡo bene vaḡa-sebonari, benamo Barau ḡenai ma bene ḡabi-ḡenoḡoiri ḡana. Ema ḡia fakari ai ḡeri veiau-rakava maki, satauro ai emaseto nai, evaḡa-koririto.

¹⁷ Keriso eiaḡomato tu, maino varina ema ḡobata-iaḡiato. Mai maino varina ḡomi irau bese, Barau ḡesi fakami manaḡa tarimami ḡemi, e Iuda

tauri, Barau ġesi fakari kavinaġi tarimari ġeri, ema vari-fiuato. ¹⁸ Ġita mabarara, irau bese tarimami e Iuda tarimama, tu Keriso ġenana Iauka sebna nuġanai moġo Tamara ġenai bita iaġoni.

¹⁹ Tauna moġa, ġomi toma tu dia tanukau e vanuġa boru tarimami. Asiġina, toma ġomi tu Barau ġena tarimari ġesi vanuġa sebna e Barau ġena numa tarimami. ²⁰ Ġomi tu numa, fore iatanai ġeraġarini kavana. Barau na ġomi tu apostolo tarimari e peroveta tarimari iatari ai eraga-kaumito, ma Keriso Iesu tu ġemi numa daigunina o duġuna forena baregona. ²¹ Keriso ġena maġuri nuġanai mo numa ġauna mabarana evaġa-tubutubukau ginikauato, ma ebaregoni Rubu Veaġai eiaġoni Vereġauka ġena maġuri nuġanai. ²² Keriso ġesi ġosebonato nai, ġomi maki Barau na tarimarima tari ġesi eġabi-vegogomini, benamo Barau ġena tanu numanai ġoiaġoni Iauka nuġanai.

3

Paulo ġena ekalesia ġauveina irau bese tarimari fakari ai

¹ Tauna moġa, au Paulo na Vari Namona ġomi irau bese tarimami ġemi aġobata-iaġiani ġaramanai, dibura numai atanuni maiġegu. Au tu Keriso Iesu ġena dibura tarimanai aiaġoto, ma ġomi iatami ai Barau ġenai aġuriġurini. ² Au atuġamaġini, ġomi tu varau ġoseġaġito, au Barau na ġena namo lorinai mai ġauvei eviniguto, Vari Namona, varevare-bara varina, ġomi irau bese tarimami ġemi bana ġobata-iaġia ġana. ³ Mai vari

vekuretoĝana, (mai tu ĝomi irau bese tarimami maki Barau ĝena tarimarimai ĝoiaĝoto varina), Barau na au ĝegu ai evaĝa-foforiato. Mai vari maiĝea tu kotuna varau batorea ini fefa nuĝanai. ⁴ Mai fefa maiĝa boĝo iaviani nai tu, boĝo riba-maoroni, au Keriso varina vekure-toĝana tu ma ribagu. ⁵ Barau na mai vari vekuretoĝana maiĝa guinenai ĝetanu-iaĝomato-ĝoi tarimari tu asi evaĝa-ribarito. Senaĝi toma tu Barau na Iauka Veaĝa ĝenana ĝena apostolo veaĝari e peroveta tarimari veaĝari ĝeri ai ema vaĝa-foforiato.

⁶ Mai vari vekuretoĝana Barau na ema vaĝa-foforiato varina tu maiĝa: Irau bese tarimari maki Vari Namona ĝenana Iuda tarimari ĝesi bese sebonai e tauĝani sebonai moĝo beĝe iaĝoni. Benamo mabarabarari na Barau na ekiraĝi-toreato dagarana Keriso Iesu ĝenana beĝe ĝabiani. ⁷ Barau ĝena namo e varevare-bara lorinai, mai Vari Namona maiĝa bana varifiu-rakao rakaoa etato. Barau ĝena mai namo e varevare-bara varevarena tu ĝia ĝena seĝuka eĝauveini ĝenana au eviniguto. ⁸ Aba, au tu Barau ĝena tarimarima mabarari ĝeri dokodokona tarimagu, senaĝi Barau na ĝena namo lorinai mai ĝauvei eviniguto, irau bese tarimari ĝoirari ai Vari Namona bana ĝobata-iaĝia etato. Mai Vari Namona maiĝa tu Keriso ĝenai maĝuri e dagara namo vedaureari tarimarima tauĝera na asi bita ĝoitaĝorini dagarari ekiraĝirini. ⁹ Ema tarimarima mabarari ĝeri ai bana kiraĝi-fofori ginikau, Barau ĝena ura e boioĝa tu, irau bese tarimari maki ĝeri ve-

vaġa-maġuri taunai bene iaġo. Mai boioġa o tuġamaġi maiġa tu tanobara evesinato monana veġata dagara mabarari eveirito Barauna ġenai vekuretoġa etanuni. ¹⁰ Barau ġena tuġamaġi tu, maitoma vauro ekalesia ġenana ġia ġena iaunega e tuġamaġi irauirauri, ġeveġitaġauni iaukari e ġeri maoro barego lelevaġi iaukari ġeri ai bene vaġa-foforiri etato. Mai iauka maiġeri tu guba fakanai ġetanuni iaukari. ¹¹ Mai tu Barau ġenai vanaġivanaġi etanuni boioġana. Barau na mai ġena boioġa maiġa tu ġita ġera Vereġauka Keriso Iesu ġenana vauro ema vaġa-foforiato. ¹² Ġita tu Keriso ġena maġuri nuġanai tatanuni, ema ġia ġenai taveġabidadamani lorinai, Barau sevina ġana tu asi garina ġesi e nuġara gwaġiġi bita raka-kavini. ¹³ Moġa lorinai au ġegu ura baregona tu asi boġono tuġamaġi-moiramoira, au amidigu-midiguni nai. Au midigu-midigu aġoitaġoni tu, ġomi namo boġono ġoitaġo ġana.

Paulo Efeso ekalesiari ġeri eġauġauto

¹⁴ Au na moġeri mabarari Tamara na eveirito dagarari atuġamaġirini nai, ġoiranai avetui-tarini ma aġuri-ġurini. ¹⁵ Ġia tu bese sebona tarimari gubai e tanobarai ġetanuni Tamari. Ma ġia na mai bese sebona arana eturaiato. ¹⁶ Barau mamana marevana tu irau veġata ma barego lelevaġi naima, au na anoġiani, akirani: Ġia ġena mama marevana asikeikeina na ġia tauġena Iaukana ġenana seġuka bene vinimi, be nuġami e iaukami bene vaġa-kokoreri. ¹⁷ Korana mo dabarai tu Keriso maki ġemi veġabidadama lorinai, be ġomi nuġami ai betanuni. Ema Barau anoġiani, ġomi

maki ġau ġokana e lamuna tano nuġana ġana ġevariġoni, benamo ġevelamulamumu-tarini nai, ġau tano iatanai eruġa-gwaġiġini ilailanai, ġomi maki moġesina nuġami veuravini na bene vaġa-vonuri, be veuravini ai boġono ruġa-gigitari. ¹⁸ Be Barau ġena tarimarima veaġari mabarari ġesi Keriso ġena veuravini barego lelevaġina, rababana, e maukana, e varaġena, ema dodokuna boġono ribaia, ¹⁹ ema boġono riba, mai Keriso ġena veuravini tu riba mabarari maki evanaġirini. Mai veuravini boġono ribaia, be Barau tauġena ema ġena maġuri mabarana na ġomi bene vaġa-vonuvonu-raġemi.

²⁰ Barau ġena seġuka ġita ġerai eġauveini tu, dagara barego lelevaġiri eveirini; ġita na ġia tanoġiani dagarari ema ġita na tatuġamaġirini dagarari mabarari maki evanaġirini. ²¹ Moġa lorinai ġita ekalesia nuġanai tarimara e Keriso Iesu ġena maġuri nuġanai tarimarimara ġuruna ġuruna na mabarabarara na Barau moġo bitana vaġa-raġea vanaġivanaġi. Mai tu guruġa moġonina. Amen!

4

Ekalesia mabarara tu Keriso nuġanai tauġani sebona

¹ Au Paulo tu dibura numai atanuni, korana Vereġauka vetuġunaġina aiaġo-viniani nai. Au na ġomi alaunaġimini, Barau na ekeamito maġurinai moġo boġono tanu, boġono tanu-namonamo moġo. ² Karomi vekaravari ai ġomi tu boġono vetore-variġo, ema manau ai boġono tanu, boġono vevaġa-gwaġiġi. Ma karomi tari na veiġa ġelearini nai tu, veuravini ai nuġami

boḡono vaḡa-gwaḡiḡiri karomi ḡeri ai, be karomi tata ḡesi asi boḡono vebaru-vini, a boḡono veiaunamo moḡo. ³ Ġita tu Iauka Veaḡa na eḡabi-vegogorato, be tasebonato, ma maino varona na ebaru-vegogorato, be maino ai tatanuni. Moḡa lorinai mai tasebonato ma maino ai tatanuni maḡurina maiḡa tu boḡono kokore, be boḡono ḡabi-gigitaria.

⁴ Ġita mabarara tu tauḡani sebona moḡo, ema Iauka maki sebona moḡo ḡerai etanuni. Ma Barau na ḡomi ekeamito maki dagara sebona moḡo uranai ekeamito, ma ḡita toma tu mo dagara sebona moḡo tatuḡamaḡi-kauani, (mo tu maḡuri vanaḡivanaḡi). ⁵ Vereḡauka sebona etanuni, veḡabidadama sebona etanuni, babatiso veḡana sebona moḡo etanuni. ⁶ Barau maki sebona etanuni, ma ḡia tu ḡita mabarabarara Tamara; e ḡia tu barego ma tarimarima mabarara iata-raḡerai etanuni, eḡita-ḡaurani, ema tarimarima mabarara fakarai eḡauveini, ma tarimarima mabarara nuḡarai etanuni.

⁷ Ma ḡita tata tu Keriso na varevare evinirato, ḡia ḡena namo e varevare-bara ilailari ai bene vinira etato kavana. ⁸ Moḡesina naima Buka Veaḡai Keriso varina maiḡesi ekirani, “Ġia guba ḡana ma evaraḡeto nai tu, dibura tarimari ebarubarurito, benamo ḡia murinai evaḡa-rakarito, ma eḡori-kaurito, benamo tarimarima varevare evinirito.”

⁹ Mai guruḡa, “Ġia ma evaraḡeto,” anina tu kara? Mai guruḡa, “Ġia ma evaraḡeto,” na ḡita evaḡa-ribarani, Keriso tu dia evaraḡeto moḡo.

Asiġina. Ġia tovotovonai tu tanobara gabigabina ġana roġo evariġoto. ¹⁰ Mo evariġoto tarimana moġa, ġereġana guba mabarari tu evanaġirito, ġia tu tuġuna vanigerena ġana evaraġeto. Ġia moġesi evaraġeto anina tu, guba e tanobara mabarana ġia na tauġena Iaukana na bene vaġa-vonua ġana. ¹¹ Ma ġia tauġena na kotari tu apostolo ġauveina evinirito, (mai tu ekalesia vaġa-ruġana ġauveina), tari tu peroveta ġauveina evinirito, tari tu evanelia ġauveina evinirito, tari tu ekalesia nari ġauveina e Barau ġena guruġa vaġa-riba-iaġina ġauveina evinirito. ¹² Moġeri ġauvei evinirito tauna korikori tu, Barau ġena tarimarima veaġari bene rovina-toreri, ġena ġauvei beġene veiri, e Keriso tauġanina beġene vaġa-tubu ginikaua, ¹³ bene iaġo mo, ġita ġera veġabidadama ema ġera riba Barau Natuna ġenai beġea baregoni e bita sebona-korikorini, benamo bita barego-ginikauni, ema Keriso ġena veiġa e maġuri mabarana maki ġita na bita ġabiani.

¹⁴ Benamo mo dabarai ġita tu dia mero rarakararakari kavari, be vevaġa-riba irauirauri na e tarimarima ġeri iaunega ġofaġofari na ema tuġamaġi rakavari na asi beġene ġofa-iaġora e ġofa-iaġomara; noġa moġo ġasi iavara ema ureure na ekwari-iaġoani ekwari-iaġomaiani kavana. ¹⁵ Senaġi ġita tu veuravini ai guruġa moġoniri bitana kiraġi, be Keriso ġena maġuri nuġanai dagara mabarari ai tu bitana barego. Keriso tu ġita edebarani. ¹⁶ Keriso tu tauġani debana, ma tauġani mabarana tu ġia ġena seġukai legana tata ġia na etorerito gaburi

ai gēgāuveini. Ma ġia ġena seġukai komukomuri evaġa-tubukau gwaġiġirini varovarori na turiġa komukomuri evaġa-tubutubu-kaurini, ema evaġa-tubutubukau gigitaririni. Benamo monana tauġani legana irauirau tauġani nuġanai tata ġena ġauvei ġeveiani, benamo tauġani ebaregoni, ema ma veuravinina ġesi tauġena etubu-baregoni.

Barau ġena doġoro tarimari ġeri tanu dabarana

¹⁷ Tauna moġa, au aurani, mai guruġa ta nakira-varami Vereġauka aranai. Au ġegu ura baregona, ġomi tu roġo mukunai ġetanuni tarimari ġeri tanu maġurinai tu asi ma boġono tanu-ġenoġoi. Korana ġia ġeri tuġamaġi tu asi aniri dagarari ġeri ai ġetorerini. ¹⁸ Ġia ġeri tuġamaġi tu mukuna furufuru, be asi ġeri tuġamaġi-faka dabarari. Barau ġena maġuri ai maki ġia tu murikanai ġetanuni, korana ġia tu asi ribari ġeri nuġa-bubu ai bene. ¹⁹ Ġia tu veiġa namori mamiraġiri ema veiġa rakavari mami-raġiri maki asiġina ġinavaġi ġemami-raġirini. Ġia tu tauġeri ġevevini-fitoġato rakava ġena, vei-taġuitaġui dabarari ai ġerakani e mata-boraġa veiġari ġeuravini-baregorini.

²⁰ Senaġi ġomi na Keriso ġena maġuri tu dia moġesina ġoribaiato. ²¹ Ġomi na ġia varina tu moġoni ġoseġaġiato, ema Iesu ġena maġuri nuġanai guruġa moġonina Iesu ġenai etanuni tu ġevaġa-riba-iaġimito. ²² Ġevaġa-ribamito tarimari ġekirato: Ġemi maġuri guineri boġono koki-fitoġari, dabuġa guineri ġokoki-fitoġarini kavana. Mo tu tarima guinena ġekiraġiato. Ġia tu dagara

tari na ġeġofaiani, ma moġeri mata-ġaniġaniri ai be erakava-kwaikwaini. Ġia tu boġono koki-fitoġaia. ²³ Be ġemi tuġamaġi mabarana ma bene veiareva-ġenoġoi. ²⁴ Ema tarima variġuna ma boġono riġo-kaua, dabuġa variġuna ġoriġo-kauani kavana. Mai tarima variġuna tu Barau ilailana iobukaiobuka e veaġa eveiato.

²⁵ Moġa lorinai ġomi tata na veiġa ġofaġofari ġemina boġono tore-veġitari, benamo sevimi tari-mari ġesi guruġa moġoniri moġo boġono kiraġi. Moġesi boġono vei, korana ġita mabarara tu tauġani sebona legana tata. ²⁶ Boġo baruni, senaġi vei-rakava tu asi boġono vei; e ġemi baru asi bene iaġo mo, ġaro benea keto-firiġo. ²⁷ Diabolo faka ta asi boġono vinia. ²⁸ Elemeni tarimana asi ma bene lema-ġenoġoi, a bene iaġo, benea ġauvei. Ġia tauġena ġimana na ġauvei namori bene veiri, be bene ġoitaġori dagarari kotari tu asi ġeri-ġari tarimari bene vaġa-kava-iaġiri. ²⁹ Bokami na guruġa rakavari asi beġene raka-rosi. Senaġi vevaġa-kokore guruġari moġo boġono kiraġi, moira tarimari vaġa-kavari ġana, be beġe seġaġirini nai, kokore beġene ġabi. ³⁰ Ema Barau ġena Iauka Veaġa asi boġono vaġa-nuġa-metoa. Korana Iauka Veaġa tu Barau ġena vetoġa o maka ġomi ġemi ai etanuni. Moġa anina ġomi tu ġia ġena. Mani maka ġomi ġemi ai tu betanuni, beiaġoni mo, Barau na ġomi bevaġa-maġuri korikorimini ġarona. ³¹ Nuġa ġirimaġirima, baru e baru-rakavarakava, vevane ema vevaġi, e tarima vaġa-rakavari tuġamaġiri, ema guruġa rakavari mabarari boġono tore-veġitari ġemina. ³² Karomi

ĝesi boĝono veiau-namo ema boĝono veveuravini. Tata karomi ĝeri ai veiĝa rakavari ĝoveirini moĝeri boĝono tuĝamaĝi-fitoĝari, Keriso ĝena maĝuri nuĝanai Barau na ĝemi rakava etuĝamaĝi-fitoĝarito kavana.

5

Mamai boĝono tanu

¹ Ĝomi tu Barau natuna, euravini-baregomini, moĝa lorinai ĝia boĝono tovotovoa. ² Veuravini ai boĝono tanu Keriso kavana. Ĝita eura-vinirato lorinai, tauĝena tauĝanina e ĝena maĝuri etoretariato ĝita urarai. Ĝia na tauĝanina tu varevare dagarana bonana namo vedaureana dagarana evaĝa-iaĝoato, ema Barau ĝena ginitaĝo mamoenai evaĝa-iaĝoato.

³ Ĝomi tu Barau ĝena tarima veaĝami ai ĝoiaĝoto lorinai, kima ema mata-boraĝa guruĝari, veiĝa mirori guruĝari, e mata-ĝaniĝani guruĝari ĝomi fakami ai asi boĝono kiraĝiri. ⁴ Guruĝa mirori, guruĝa babori, ema vaseva rakavari maki asi boĝono kiraĝiri, korana maiĝeri tu asi namo, senaĝi ĝomi tu Barau moĝo boĝono tanikiu-vinia. ⁵ Korana dagara sebona boĝono riba: Ekimani tarimana, e veiĝa mirori eveini tarimana, e emata-ĝaniĝanini tarimana tu Keriso ema Barau ĝeri Basileiai ĝia tu asi voina e asi ĝena gabu. Mata-ĝaniĝani veiĝana tu noĝa moĝo kwaivakuku toma-rakariĝo-vinina veiĝana kavana.

⁶ Tarimarima ĝeri ĝofaĝofa guruĝari na asi bene ĝofami, korana Barau ĝena baru-baregona tu maniĝeri veiĝa ĝaramari ai ĝeseĝaforeni tarimari

iatari ai bema vaḡa-foforiani. ⁷ Moḡa lorinai moḡesi ḡeveini tarimari ḡesi asi boḡono vekako. ⁸ Ḡomi guinenai maki mukuna furufuru tarimari, senaḡi toma ḡomi Vereḡauka ḡena maḡuri nuḡanai tu mama tarimari. Ḡomi tu mama natuna, be mama maḡurinai boḡono tanu ema boḡono raka. ⁹ Mama ḡwaḡwana tu veiḡa e tuḡamaḡi namori, veiḡa iobukaiobukari, ema guruḡa e maḡuri moḡoniri nuḡari ai etanuni. ¹⁰ Vereḡauka na kamara maḡuri ema veiḡa euravini-baregorini boḡono vetauri, be boḡono ribari. ¹¹ Mukuna veiḡari ema ḡauveiri tu asi ḡwaḡwari namori, be asi boḡono veiri ema asi boḡono ḡauvei-iaḡiri. A ḡomi na moḡeri veiḡa e ḡauvei tu boḡono vaḡa-foforiri, mo tu vei-rakava veiḡari. ¹² Korana mai seḡafore tarimari na kara ḡevei-vekuretoḡarini, moḡeri tu bokiraḡirini ai moḡo bemaiakamuni. ¹³ Senaḡi mama na tu moḡeri dagara mabarari evaḡa-fofori ginikaurini, be mamai tu vetoḡari korikori ḡefoforini, ¹⁴ korana mama na vauro dagara vetoḡari korikori evaḡa-foforirini. Moḡesi naima ḡera guruḡa ta ekirani,
 “Roḡo ogenani tarimamu notataḡa!

Mase na novariḡisi!

Be Keriso na bene mama-tarimu.”

¹⁵ Moḡa lorinai, ḡemi veiḡa loriri boḡono toreri, babo tarimari kavari asi boḡono vei, senaḡi iaunega tarimari boḡono tovotovori. ¹⁶ Ḡemi taimi mabarana boḡono ḡauvei-iaḡi ginikauri, a ta asi boḡono fitoḡa-kavaia, korana toma tu nega rakava-kwaikwaina. ¹⁷ Tauna moḡa, asi boḡono vei-babobabo, senaḡi Vereḡauka ḡena ura tu kara,

moġeri boġono tuġamaġi-fakari, be boġono ribari. ¹⁸ Wain asi boġono niu-lelevaġi, bevaġa-babomini ġesi. Mo veiġa na ġemi maġuri bevaġa-rakavaiani. A ġomi tu Iauka Veaġa na neġi bene vaġa-vonuvonu-raġemi. ¹⁹ Karomi Salamo ai e Barau vaġa-raġena mariri ai ema Iauka Veaġa na evin-imini mariri ai boġono vaġa-guruġari. Boġono mari ema nuġami mabarari ma iakumi ġesi Vereġauka boġono vaġa-raġea. ²⁰ Vanaġivanaġi ġera Vereġauka Iesu Keriso aranai Tamara Barau boġono tanikiu-vinia dagara mabarari dairi ai.

²¹ Karomi gabureri ai boġono tanu, moġesi boġo veini tu Keriso boġo gubakauani.

Veġaraġo vavineri ema tauri

²² Veġaraġo vavinemi, Vereġauka ġena veġitaġau gaburenai ġotanuni kavana, ġaraġomi ġeri veġitaġau gaburenai boġono tanu. ²³ Korana tau tu ġaraġona vavinena ġena deba tarimana, Keriso ekalesia ġena deba tarimana kavana. Keriso tu ekalesia ġena vevaġa-maġuri tarimana. Ekalesia tu Keriso tauġanina. ²⁴ Vaġa-ilailana ekalesia Keriso ġena veġitaġau gaburenai etanuni kavana, vavine maki ġaraġori tauri ġeri veġitaġau gabureri ai beġene tanu dagara mabarari ai.

²⁵ Tau, ġaraġomi vavineri boġono ura-viniri, Keriso na ekalesia eura-viniato ilailanai, benamo ġia uranai Keriso tauġena ġena maġuri etore-tariato. ²⁶ Keriso moġesina eveito tu, ekalesia bene vaġa-veaġaia, ġena tarimarimai beġene iaġo ġana. Ġia na ġena guruġa na e nanu na eġuriġiato, evaġa-veaġaiato. ²⁷ Benamo

Keriso tauḡena ḡoirana ekalesia marevana baregona na benema vaḡa-ruḡa-taria ḡana. Benamo ekalesia ḡia ḡoiranai bene ruḡa tu, ḡenai miro misina ta maki asiḡina, kefi ḡemakukumakukuni kavari maki asiḡina, ema rakava misina ta maki asiḡina ḡinavaḡi. Senaḡi ekalesia Keriso ḡoiranai tu veaḡa ema vaḡa-daḡana kererena misina ta maki asiḡina ḡinavaḡi bene ruḡa-tari. ²⁸ Mai dabara sebonai tau na ḡaraḡori vavineri beḡene ura-viniri. Beḡene ura-viniri tauḡeri tauḡaniri ḡeura-vinirini ilailanai. Ḡaraḡona vavinenena eura-viniani tarimana tu ḡia tauḡena maki eveura-vinini. ²⁹ Korana tau ta na ḡia tauḡena tauḡanina vaḡa-rakavana tu asi eurani, senaḡi eḡubuani e eḡitaḡau-ginikauani, Keriso na ḡena ekalesia eveiani kavana. ³⁰ Korana ḡita tu ḡia tauḡanina legana. ³¹ (Tau e vavine tu tauḡanina sebona, Buka Veaḡai ekirani kavana, ekirani), “Moḡesi naima tau na tamana e sinana beragakwanerini, benamo ḡaraḡona vavinenena ḡenai bema-kafakauni, benamo tauri ruarua tauḡani sebonai beḡe iaḡoni.” ³² Mai guruḡa ema maḡuri maḡa tu vekure-toḡa, ma anina tu barego lelevaḡi. Au na Keriso ema ekalesia ḡeri veḡaraḡo akiraḡirini. ³³ Senaḡi ma nakira: Ḡomi tata na maki ḡaraḡomi vavineri boḡono ura-viniri, tauḡemi tauḡanimi ḡoura-vinirini kavana. Vavine na maki ḡaraḡomi tauri boḡono gubakauri.

6

Natu e tama sina

¹ Natu, tamami e sinami garori boḡono seḡaḡiri Vereḡauka ḡena maḡuri nuḡanai ḡotanuni nai, korana mo tu veḡa maorona. ² “Tamamu e sinamu bono gubakauri,” korana mai tu taravatu giniguinena ma kiraḡi-torena ḡesi dagarana: ³ “Be ḡemu tanu maḡurina bene namo ema mai tanobarai ḡemu tanu-maḡuriri beḡene mauka.”

⁴ Ma tama na maki, natumi asi boḡono vaḡa-baruri, senaḡi Vereḡauka ḡena vevaḡa-riba guruḡari ema sisiba guruḡari boḡono viniri. Be moḡeri guruḡa e veḡa beḡene korana-iaḡiri ḡeri tanu ḡarori mabarari ai.

Tuḡu-rakaorakao merori e ḡeri baregori

⁵ Tuḡu-rakaorakao meromi, ma vegubakaumi e ma garimi ḡesi mai tanobarai ḡeḡita-ḡaumini tarimari garori boḡono seḡaḡiri. Ḡomi ḡeḡita-ḡaumini tarimari manḡeri tu ma nuḡami mabarari ḡesi boḡono seḡaḡi-viniri, Keriso nuḡami mabarari ḡesi boḡoro seḡaḡi-vinia ilailanai boḡono seḡaḡi-viniri. ⁶ Tarima tari tu ḡeḡita-ḡaurini tarimari iauri ḡevaḡa-namori ḡana tu ḡoirari ai ḡeḡauveiginikauni, senaḡi ḡeḡita-ḡaurini tarimari ḡerakadoḡe-muriḡini tu asi ḡeḡauvei-kokoreni. Gia ḡeri veḡa na asi boḡono iaḡo. Ḡomi tu Keriso ḡena vetuḡunaḡi tarimami lorinai, ma nuḡami mabarari ḡesi Barau ḡena ura boḡono veia. ⁷ Nuḡami mabarari ma namori ḡesi vetuḡunaḡi boḡono iaḡo-vini, Vereḡauka ḡenai boḡoro veia kavana, a dia tarimarima ḡeri. ⁸ Korana ribami, Vereḡauka na ḡemi ḡauvei namori ḡoveirini voiri tata bevini-mini. Enabe ḡomi tu tuḡu-rakaorakao tarimami o

fakai e maḡuri namonai ḡotanuni tarimami, voimi tata bevinimini veḡata.

⁹ Ġomi veḡitaḡau tarimami maki, ḡemi tuḡu-rakaorakao merori ḡeri ai veḡa namori boḡono vei. Veḡa metori e vaḡa-gariri veḡari ḡeri ai asi boḡono vei, korana ḡomi ma ribami, ḡia ema ḡomi eḡita-ḡaumini Verena baregona tu gubai etanuni. Ema ma ribami maki, ḡia na tarimarima ḡeri vetoḡai tu asi eḡabi-raḡerini, ḡia ḡenai tarimarima tu mabarari ilaila moḡo.

Vetari dabuḡari

¹⁰ Ġegu guruḡa magona tu maiḡa: Boḡono kokore Vereḡauka ḡena maḡuri nuḡanai, ema Vereḡauka ḡena seḡuka na bene vaḡa-kokoremi.

¹¹ Barau ḡena vetari dabuḡari mabarari boḡono veiri, be Diabolo ḡena iaunega boioḡari ḡofaḡofari eveirini nai, boḡono kokore, be boḡono tore-ḡauri.

¹² Korana ḡita tu dia tarimarima ḡesi tavetarini. Asiḡina. Ġita tu ḡeveḡitaḡauni iaukari baregori, e ḡeri maoro barego iaukari, e mai tanobarai mukuna ḡeḡita-ḡauani iaukari, ema iauka rakavari asisebo guba gaburi ai ḡetanuni iaukari ḡesi tavevaḡini.

¹³ Moḡa lorinai Barau ḡena vetari dabuḡari mabarari na ḡovedabuḡa, be ḡaro rakava kwaikwaina bene iaḡoma nai, ḡomi tu boḡono ruḡa-gigitari, ema ḡauvei mabarari boḡo vei-ḡosirini murinai, ḡomi tu roḡo boḡono ritoḡo-gwaḡiḡi.

¹⁴ Be, boḡono ruḡa-gigitari, ma maiḡesi boḡono vedabuḡa: Gabakami ai guruḡa moḡonina boḡono toua, gabaḡau gabakami ai ḡotouani kavana. Vei-iobukaiobuka tu koba kouḡauna

gāna, funu dabuḡa kavana kobami ai boḡono kafa-kauri. ¹⁵ Ema kwakumi ai tu maino varina namona boḡono fiua veiḡana boḡono veia, tamaka ḡoveirini kavana. ¹⁶ Moḡeri muriri ai tu veḡabidadama ḡesina boḡono ḡabi-vaisia, monana Diabolo ḡena veiḡa rakavari na bedibamini dibari ma karava-karavari ḡesi boḡo kourini e boḡo laubusebuserini riba. ¹⁷ Ema vevaḡa-maḡuri boḡono ḡabia, ḡemi kwaragāu ai boḡono vaḡa-iaḡoa. Ema Barau ḡena guruḡa boḡono ḡabi-vaisia vetari baḡana kavana, Barau ḡena guruḡa tu Iauka Veaḡa ḡena vetari baḡana.

¹⁸ Iauka Veaḡa ḡena seḡuka nuḡanai boḡono ḡauḡau-vanaḡi vanaḡi. Ḣemi ḡauḡau ai tu ḡauḡau dabarari iraurauri ai boḡono ḡuriḡuri ema ḡemi ura dagarari mabarari noḡinoḡiri boḡono vei. Tauḡemi lorimi maki boḡono vetore e rakava boḡono vaḡa-darereri, ema Barau ḡena tarima veaḡari mabarari iatari ai boḡono ḡauḡau-vanaḡivanaḡi. ¹⁹ Au maki iatagu ai boḡono ḡuriḡuri. Be naguruḡa ḡana, bokagu bana keoa tu, Iauka Veaḡa na guruḡa bene vinigu, be mai Vari Namona vekuretoḡana tu asi garigu ḡesi tarimarima bana kira-varari. ²⁰ Au tu mai Vari Namona maiḡa bana fiua ḡana tarimagu. Ma au tu mai Vari Namona uranai dibura numai ma seinigu atanuni. Boḡono ḡauḡau, be Barau na bana kiraḡia etoni ilailanai, asi garigu ḡesi bana kiraḡi-foforia.

Guruḡa magona

²¹ Tikiko tu ḡita tarikakara namona ta ema ḡia tu ma ḡena vetuḡamaḡikau Vereḡauka ḡena

maḡuri nuḡanai. Dagara mabarari, au aiḡesina atanuni e kara aveini variri mabarari tu boḡono ribari ḡana, be Tikiko na vauro beasi kira-varamini. ²² Au na ḡia tu moḡesina naima atuḡu-iaḡosiani. Bene iaḡosi, be ḡai ḡema tanu maḡurina mainai tu aiḡesina boḡonoasi ribari, ema beneasi vaḡa-gwaḡiḡimi.

²³ Maino tarikaka mabarami ḡesi bene tanu. Tamara Barau ema Vereḡauka Iesu Keriso ḡerina eiaḡomani veuravinina ma veḡabidadamana ḡesi maki tarikaka mabarari ḡesi bene tanu. ²⁴ Barau ḡena namo e varevare-bara tu, ḡera Vereḡauka Iesu Keriso asi ekorini veuravinina na ḡeuravini-vanaḡi vanaḡiani tarimari mabarari iatari ai bene tanu.

GINITAŌ VARIŪNA
The New Testament in the Sinaugoro Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sinaugoro long Niugini
Copyright © 1995 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sinaugoro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019
a998e4ce-f2f7-5577-968e-5d2feef358f1